

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovci 25. avgusta 1884.

Št. 16.

Nekaj o izjavi poslanca dr. Abuje.

Novi poslanec dr. Abuja je 13. t. m. razglasil neko poslanico v časniku „Deutsche Zeitung“ (!). V ta dunajski časnik dopisujejo nemško-liberalne glave iz Celovca. V tej poslanici pravi „da je on za „napredno“ stranko, da ne more hoditi s klerikalei in konservativci (no, no!), da obsojuje narodni prepir in da je proti temu, da bi se na Koroškem nagajivno in hudovoljno kalil narodni mir (aha!); da se je on izučil v nemških šolah, da ima gorke simpatije ali ljubezen do Nemcev (ali do Slovencev pa nič?), da on pripozna, da gre na Koroškem Nemcem vodstvo, to je prva beseda, in da on pripozna vse, kar je v tej besedi zavito.

Na to izjavo moramo odgovoriti, da mi v „Miru“ nismo proglasili dr. Abuje za svojega kandidata. Ko je bil pa voljen, smo bili veseli, ker smo ga imeli za vsaj zmernega rodoljuba. Saj je zahajal v čitalnico in pustil se je voliti tudi v odbor za Jarnikovo stoletnico. Kdo bi bil potem mislil, da je glasilo tega moža glasovita „Deutsche Zeitung“, ki bi najraje vse Slovane kar v žlici vode utopila?

Kaj bi rekli na izjavo g. doktorja? V njej se premlevajo tiste fraze, ki jih leto in dan beremo v liberalnih listih. Če Slovenci terjamo svoje v postavah zagotovljene pravice (§. 19. drž. osn. post.), pravijo nasprotniki, da kalimo deželni mir. Ali mar tudi g. dr. tako misli? Mi pravimo, da je mogoče, da živita dva naroda z enakimi pravicami v eni in isti deželi, kakor v Švici in Belgiji. Ali mar g. dr. ni teh misli? Ali se gospodu doktorju mar zdi, kakor Mariborskemu hamer-ambosu dr. Schmidererju, da mora en narod gospodovati, drugi pa hlapčevati, in ali hoče srečo hlapčevanja privoščiti svojim slovenskim rojakom? Beseda „deutsche Führung“ (nemško voditeljstvo) je namreč le nekaj lepše rečeno za „deutsche Herrschaft, Hegemonie“ (nemško gospodstvo.) Naš narod je politično zrel in ne potrebuje tujih voditeljev in jerobov. To je pokazal pri zadnjih volitvah, ko je šest slovenskih sodnij volilo narodno, samostojno. Te sodnije so: Kapla, Pliberk, Doberlaves, Velikovec, Borovlje in Rožak. V Kapli je 9 volilcev (t. j. volilnih mož); volili so vsi narodni. V Pliberku je 46 volilcev; 35 je bilo narodnih, 11 nasprotnih. V Doberli vesi je 23 volilcev; 15 je bilo narodnih, 8 nasprotnih. V Velikovcu je 35 volilcev; 19 je bilo narodnih, 16 nasprotnih. V Borovljah je 24 volilcev; 17 je bilo narodnih, 7 nasprotnih. V Rožaku je 18 volilcev; 16 je

bilo narodnih, 2 nasprotna. Če se pomisli, kak velikanski aparat imajo nemški liberalci na razpolaganje za volilno agitacijo, pa vendar pri Slovencih niso dosti opravili, je to pač jasen dokaz, da so naši slovenski Korošci politično zreli in zavedni, da znajo stati na lastnih nogah.

Le toliko milosten je gospod doktor, da pripozna, da je rojen Slovenec. To pa ni nobena zasluga za njega, in nobena dobrota za nas. Bog daj, da bi naš strah le prazen bil! Vendar pa vidimo, kako žalosten sad nam donašajo nemške šole za slovenske otroke, in kako prav da imamo mi, ko tirjamo za Slovence slovenske šole. Gosp. dr. Abuja pravi sam, da ima za nemštvo zato tako ljubezen, ker se je učil v nemških šolah. Mi bi pa želeli, izgojiti takih izobraženih koroških Slovencev, ki bi nekoliko ljubezni ohranili tudi za svoje slovenske rojake, kateri so pomoči bolj potrebni, kakor Nemci. To je pa mogoče le po slovenskih šolah. Če se je človek skozi 16 let učil vedno le v nemškem duhu in nemškem jeziku, potem se ne smemo čuditi, če zgubi vso ljubezen do milega maternega jezika. Tako se je koroškim Slovincem od nekdaj godilo. Pošiljali so svoje sinove v šole, da bi v njih izgojili svoje branitelje in podpornike; pa mladenčiči so se v nemških šolah izgojili tako, da ljubijo le nemštvo, pa malo marajo za slovenščino. To je že slavni koroški Nемец Vincenc Rizzi tako popisal: „Der germanisirte Emporkömmling vergass auf Jene, aus denen er hervorgegangen, er stand zu Jenen, durch die er emporgekommen. All sein Wissen, all sein Einfluss war für seinen Stamm verloren.“ (Deutsche Monatschrift 1850, pag. 163.) Pa ne obupajmo! Še ima slovenski rod na svoji strani rodoljubno duhovščino, ki ga podučuje, vodi in brani. Tudi priprosti, nepokvarjeni kmet, ki se v nemških šolah ni odtujil svojemu rodu, začel se je gibati in zavedati. Le malo časa še, in naš narod bo sam čutil in vedel, kaj mu je v korist in kaj v škodo; in ta narod bo potem slovo dal vsem takim zastopnikom, ki se niso sramovali, ponižati svoje rojake za deželane druge vrste!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Kako je s slovenskimipostnimitiskovinami?) Ko smo se mi pritožili, zakaj se ne rabijo na slovenskem Koroškem nemško-slovenske poštnetiskovine, odgovorilo se nam je, da se ne manjka takih tiskovin, samo ko bi jih ljudje zahtevati hoteli. Pregledali smo vse poštnenakaznice, ki so nam došle iz slovenskih krajev

Koroške, in našli smo jih večidel trdo nemške. Nemško-slovenskih smo dobili samo toliko: Iz Železne Kaple 8, iz podjunske doline skupaj 6, od koroškega Jezera 3, iz Žabnic 2, iz Vrbe 2, iz Borovelj 1, iz Beljaka 1, iz Ziljske Bistrice 1. To je dokaz, da se tiskovine v obeh jezikih dobijo, ako se ljudje zanje potruditi hočejo! Iz Rožaka, Pliberka, Velikoveca, Grabštanja dohajajo samo trdo nemške tiskovine. Trkajte, in se vam bo odprlo; prosite poštarje, naj si naročijo iz Celovca nemško-slovenskih tiskovin namesto trdo nemških. Popolnoma pravilno smo našli eno samo nakaznico iz Koroškega; ta je došla iz Sinčevesi, je nemško-slovenska in tudi poštni pečat je napravljen v obeh jezikih: „Kühnsdorf — Sinčaves“. Tudi poštar na Rudi se mora pohvaliti. On je sicer Nемец, pa je tudi Slovincem pravičen in si je omislil poštni pečat v obeh jezikih „Ruden — Ruda“. Tiskovine ima pa same nemške. Prosite ga, da si bo naročil nemško-slovenske! Jezerjani so trdi Slovenci. Zato se je čuditi, da prihajajo od tam večidel nemške nakaznice, in tudi poštni pečat je samo nemšk „Oberseeland.“ Da se na Zili nihče ni pobrigal za slovensko-nemške tiskovine, temu se ni čuditi; Rožani so pa značajni in trdni Slovenci, zato upamo, da bodo odslej v Rožaku in na Vrbi zahtevali slovensko-nemške tiskovine, in tudi poštna pečata naj se napravita v obeh jezikih „Rosseg — Rožak“, „Velden — Vrba“.

Vender pa Korošci ne smemo preveč žalostni biti, saj se tudi drugim Slovincem ne godi dosti bolje. Iz Kranjskega prihajajo sicer vse tiskovine v obeh jezikih, poštni pečati so pa večidel nemški. Še v takih krajih, kjer je ljudstvo že davno probujeno in za slovensko reč vneto, so poštni pečati nemški, kakor bi tam sami Nemci prebivali; tako beremo na poštnih pečatih: „Zirkniz, Wocheiner Feistriz, St. Veit bei Laibach, Zoll bei Wippach, Johanesthal itd.“ Še poštar v Tržiču se je toliko usmilil slovenščine, da je naredil pečat „Neumarkt — Tržič“, zato upamo, da bodo šeasoma tudi poštarji v „Jauerburg, Assling, St. Ruprecht, St. Rochus, Lukowitz itd.“ slovenščini nekoliko prostora privoščili pod nemščino!

Razun teh je pa tudi veliko pošt na Kranjskem, ki imajo nemško-slovenske pečate, kakor „Laibach — Ljubljana“, „Krainburg — Kranj“, „Oberlaibach — Vrhnika“, „Adelsberg — Postojna“ itd. Le pet pošt je tako srečnih, da jim nemški birokrati lepih slovenskih imen pokvariti še niso časa imeli, namreč Domžale, Gorenjavas, Rakek, Planina in Trojana, te imajo torej samo slovenska imena na poštnih pečatih.

Iz spodnje Štajerske prihaja še mnogo trdo nemških tiskovin. Poštni pečati v obeh jezikih so bele vrane!

Na Primorskem tudi nič ni bolje. Tiskovine so ali nemško-laške ali pa nemško-slovenske; imena pošt so pa večidel nemška ali pa laška.

Dobro bi bilo, ko bi se mi Slovenci obrnili do kupčijskega ministerstva s prošnjo, naj bi se imena takih pošt, kjer prebivajo sami Slovenci, ne pačila, ampak naj bi bila prvotna slovenska imena oficijelna (uradna). Če si mora poštni uradnik zapomniti imena: „Kirchheim, Wippach, Zirkniz, Lukowiz, Grosslaschitz, Schwarzenbach, Schwarzenberg, Franz (!), Prassberg itd.“

ali si ne bo ravno tako lahko zapomnil lepših prvotnih imen: „Cirkno, Vipava, Cirknica, Lukovica, Lašče, Črna, Črni Vrh, Vransko, Mozirje itd.“? Trkajte in se vam bo odprlo!

Iz Celovca. (Kaj je z obrtnimi združenji?) Že 29. septembra lanskega leta stopila je nova obrtniška postava v veljavo, in še danes ni nič slišati o ustanovi obrtnih zadrug; vsaj na Koroškem menda nemamo še nobene. Kaj pa je to „obrotna zadruga,“ (Gewerbegenossenschaft) in kak namen ima? Pred par leti je šel en glas po obrtniških krogih, da mora rokodelski stan propasti, če se ne osnujejo obrtne zadruge. Tudi shod obrtnikov na Dunaji je to potrdil. Vlada in državni zbor sta hotela obrtnikom vstreči in naredila se je nova obrtna postava, katera govori tudi o ustanovi obrtnih zadrug. Pa ne vemo, kdo je kriv da ustanova teh zadrug tako počasno napreduje.

Obrtna zadruga je namreč to, da se združijo na primer rokodelci enega sodnijskega okraja in iste stroke v eno društvo. Ko bi se zdaj zbrali na pr. vsi čevljarji Velikovškega okraja (tedaj čevljarji iz Velikoveca, Grebinja, Rude, Trusenj itd. ter napravili čevljarsko društvo, to bi bila ena obrtna zadruga in sicer „zadruga čevljarjev v Velikovškem okraju.“ Ravno tako lahko naredijo čevljarji po drugih sodnijskih okrajih. Ravno tako, kakor čevljarji, zamorejo tako zadrugo napraviti tudi krojači (žnidarji), kovači, peki, mesarji, klobučarji, strojarji, urarji itd. Kjer jih je ene sorte premalo, se združi več podobnih rokodelcev, na primer mlinarji in peki, ključarji in urarji. Čemu pa jim bo zadruga? Glavni namen takih zadrug je ta, da se med seboj podpirajo, da si pomagajo z združeno močjo. Kjer jih je toliko vkup, napravijo si lahko posojilnico, kamor se v potrebi zateči in pomoči dobiti zamorejo; lahko si napravijo skupno prodajalnico; kupijo si potrebne stroje ali mašine, kar bi en sam ne premogel. Na tak način se lažje ubranijo konkurenci velikih tovarn ali fabrik, kjer se dela vse z mašinami, in se torej blago izdeluje boljši kup. Potrebne so te zadruge pa tudi še za to, da uzdržujejo red med mojstri in učenci, ter med mojstri in pomočniki. Do zdaj je vsak mojster imel učencev, kolikor je hotel; nekteri mojstri so delali s samimi učenci; ko se je pa učenec izučil, ga je mojster po svetu pognal, in si poiskal novega učenca, ki mu je spet tri ali štiri leta zastoj delal. Na tak način je bilo zmirom več izučenih pomočnikov, ki niso mogli nikjer dela dobiti. Tudi so bili nekteri mojstri zanikerni, da se učenci pri njih niso nič naučili. Kjer pa napravijo zadrugo, tam ima združni odbor določevati, koliko učencev sme ta ali oni mojster imeti; in tudi pričevalo ni veljavno, če ga ne potrdi združni odbor.

Vsaka zadruga je zavezana, ustanoviti posebno bolniško blagajnico za bolne pomočnike. V to blagajnico plačujejo pomočniki po 2 kr. od vsakega zasluženega goldinarja, mojstri pa toliko krajcarjev, kolikor goldinarjev izplačajo pomočnikom, torej po 1 kr. od goldinarja. To blagajnico vodijo pomočniki, ker oni velijo dve tretjini, mojstri pa le eno tretjino odbornikov za vodstvo bolniške blagajnice.

Da se poravnajo prepripi med mojstri in pomočniki, voli se zopet poseben odbor, ki se ime-

nuje razsodiški odbor (Schiedsgericht). V tega volijo mojstri polovico, in pomočniki polovico odbornikov. — Celo zadružno pa vodi združeno starešinstvo, ki obstoji iz načelnika in več odbornikov, ki morajo pa vsi mojstri biti. Tudi imajo le mojstri pravico, da volijo odbornike v starešinstvo.

Kdor se želi o tej zadevi še bolj natanko podučiti v slovenskem jeziku, naj si naroči iz Ljubljane knjižico, ki jo je izdala obrtna in kupčijska zbornica Kranjska pod naslovom: „Osnovna pravila za obrtne zadruge. Natisnila Klein in Kovač.“ Tudi mi bomo še večkrat pisali o tej zadevi.

Od doljne Zile. (Stoletnica.) Letos je stoletni rojstni god našega neumrlega V. Jarnika. Sveta dolžnost je, da spregovorim nekaj o njegovem spominu. Vsak narod slavlja in časti svoje imevitne može in se spominja svojih slavnih rojakov. Tudi rajni župnik Jarnik so takega spomina vredni. Že v tisti dobi, ko je še temna noč dušnega spanja bila razgrjena nad narodom slovenskim, ko so Koroški Slovenci še dremali, so bili Jarnik jeden prvih, kateri so budili Slovence, sadili narodno seme in zrna, iz katerih je izrastlo obilno sadu. Jarnik, mož pohlevnega srca in bistre glave, so iskreno ljubili svoj slovenski narod, so delali in pisali za Slovence, in so si pridobili toliko zaslug, da je njih ime znano ne samo med Slovenci, temuč je slavljeno daleč čez mejo naše domovine. V srcih Slovencev so si postavili hvaležen spomin od roda do roda. Jarnik so bili naš rojak, kajti rodili so se v Zilski dolini in scer na Potoci v Šent-Štefanski fari leta 1784. Rojstna hiša se zove pri „Neidizarju“. Njih rodbina je tukaj dobro znana. Veselilo nas je, ko smo slišali, da se bo letos Jarnikova stoletnica obhajala v rojstnem kraju. Toliko bolj se čudimo, da je zdaj o tej slovesnosti vse tiho. Srčno smo se veselili dneva, ki bi javno pokazali, kako narod spoštuje svoje ljubljene rojake. Naj bi naš ljubi „Mir“ zbudil in predramil rodoljube, katerim bi bila volja, delati za to slovesnost.

Pristavek vredništva. Nam je za gotovo znano, da se je volil že po zimi v ta namen poseben odbor, ktereга predsednik je novi deželni poslanec gosp. dr. Mat. Abuja. Tudi mi smo se čudili, da ta odbor tako mirno spi spanje pravičnega. Odkar smo pa brali v „Deutsche Zeitung“ poslanico omenjenega gospoda, se ne čudimo več.

Iz spodnjega Roža. (Čast Plajberžanom!) Že davno bi koroški Slovenci imeli čast in veljavo, ko bi se vsi tako trdno držali, kakor Plajberžani. 13 se jih je vzdignilo in šli so tri ure daleč v Košentaver k volitvi volilnih mož. Iz Kaple pa, kjer so imeli volilno hišo tako blizo, prišlo jih je samo 8. Naj bi bili še ti prišli v večem številu, potem bi bila slovenska zmaga cela. Še daljni Borljani so hoteli priti, pa se jim ni naznanil dan volitve. Za deželni zbor se ve da nismo zmagali, ker smo zvezani z nemškim Trgom. Drugo leto pa volimo za državni zbor z Rožani, Bekštajnari in takrat znamo zmagati. Borovska sodnija ima 24 volilcev; izmed teh je bilo letos 17 Slovencev in le 7 nemškutarjev. Če družega nismo dosegli, smo vsaj pokazali, da je spodnji Rož slovensk in da hoče slovensk ostati.

Iz spodnjega Roža. (Slamnikarstvo.) Dobro je, če si kmečki ljudje po zimi še posebej kaj za-

služijo. V ribniškem okraji na Kranjskem izdelujejo leseno ali „suho“ robo, kakor rešeta, sita, žlice, kubalnice, škafe itd., pa tudi lončeno robo. V kamniškem in brdskem okraji pa delajo slamnike. Tudi pri nas v Bilčovsu so včasih slamnike pletli. Ne vem, zakaj se je to opustilo. Na Kranjskem, posebno v Domžalah in okolici se peča 12.000 ljudi s slamnikarstvom. To pa je le postranski zaslužek po zimi. Kmetijstvo pri tem nič škode ne trpi. Se ve da ljudje ne zaslužijo veliko. Pa to je delo, ktereга tudi otroci lahko opravljajo, in če je pri hiši pet ljudi, in če zaslužijo poprek le po 10 kr. na dan, je to 50 kr. vsaki dan ali 3 gld. na teden. To je lepa pomoč za kmetiča ali bajtarja. Na Kranjskem zaslužijo ljudje vsako leto mnogo tisoč goldinarjev s slamnikarstvom. Že leta 1875 so zaslužili 80.000 gld. Zdaj pa še veliko več, kajti „Ljubljanski list“ pravi, da izdeluje zdaj ena sama fabrika v Domžalah toliko slamnikov, kakor leta 1875 vseh 11 fabrik, kar jih je bilo takrat. Slamo dobivajo iz Laškega, ker je naša slama predebela in ni tako lepo bela. Če bi pa mogoče bilo, tudi pri nas tako lepo slamo pridelati, potem bodo naši kitarji še veliko več zaslužili, ker bo ves dobiček ostal doma.

Iz Sveč. (Volitve. Šole.) Preljubi „Mir“, ti naš slovenski prijatelj, veseli te prebiramo, ker obetaš Slovincem boljše čase in nam daješ lepe nauke. Volitve so pokazale, da se Slovenec bolj in bolj giblje ter išče in terja svoje pravice. Še čuditi se je, da smo v našem kraju tako dobro volili. Saj naši kočljarji (bajtarji) in pa fužinski delavci morajo tako plesati, kakor se jim gode. Še kmet se boji fužinarjem se zameriti, če ima kaj lesa ali drv na prodaj. Slovenski siromak si še povedati ne upa, kaj ga boli. Ko bi naši ljudje govoriti smeli, bi slavni deželni zbor in deželni šolski svet že zvedela, kako težko je šolsko breme za nas! Revni delavec ali kaka revna udova včasih še jesti nemata kaj dati svojim otrokom, v šolo pa jih je treba poslati, če ne, je kazen! Ali bi ne bilo boljše, ko bi taki revni otroci živino pasli, da bi si sami svoj kruhek zaslužili? Saj slovensko brati se kmalo nauči; po šestletni šoli naj pa bo nedeljska šola. Dostikrat se v šoli še slovensko brati ne naučijo! Le tisto nemščino jim vtepljejo v glavo, ktero potem otroci spet pozabijo; od šole pa potem nemajo nič dobička. In kaj nas šole stanejo! To je narobe svet. Za kmeta ali za hlapca je ja zadosti, če slovensko brati in pisati zna. Zato pa ni treba osem let v šolo hoditi. Kaj pa bo iz takih otrok, ki so do 15. leta v šoli čičali in se odvadili dela? Za hlapca ali za deklo služiti jih je sram, pa so tudi za nič, ker delati nič ne znajo. Tak ni za kmeta, ne za gospoda, on ne zna ne kmečkega, ne gosposkega dela, živeti mora pa vender! Tisti, ki so mu branili, dela se privaditi, ter so ga v šolo posilili, naj bi še potem za njega skrbeli, da bi se samo sprehajal, pri tem pa dobro živel. Veliko bi se še dalo povedati, pa koroškim liberalcem pridigovati je zastoj. Mi pa upamo, da bo iz Dunaja druga sapa pripihala, če ne, je kmet uničen. Teh šolskih bremen ne moremo več nositi.

Iz BoroVelj. (Našim odlikovanim pevcem.) Veselilo je nas BoroVljance, da so naši pevci v Celovcu vse druge premagali. Samo to je škoda,

da se eden iz njih ne zna še prav lepo obnašati. Ta pevec, J. H., me je na cesti srečal in je nas cerkvene pevce na smeh postaviti skušal, rekši, „da imajo nas že čisto v žepu.“ Ali smo vam mi cerkveni pevci kaj na poti? Saj se nismo z vami skušali! Če bi bila pa potreba, bi pa morda jes ravno tako dobro opravil, kakor ta, ki ima tako mogočno besedo. Včasih so ljudje tudi lepo peli in so iz dobre volje peli; zdaj pa znajo lepo peti, prijaznosti pa nič ne poznajo. Jože Mišič.

Iz Podgrada. (Cesta na Celovec. Sejm.) Tri leta bo že, kar smo imeli v Medgorski občini „rabo“ za cesto, ki drži v Celovec. Zdaj se pa nobeden več ne zmeni za cesto, čeravno jo vsi potrebujejo; in kmalo bo taka, da ne bo moč voziti po njej. Treba bo spet „rabo“ napovedati, da cesto poravnamo! Prosimo našega spoštovanega gospoda župana, da bi ne pozabil na to reč. — 20. julija smo imeli „sejm“ ali „žeganje“ v Podgradu. Prišlo je še precej ljudi k Božji službi. Popoldan pa smo se pri krčmarju g. Krasniku nekoliko pogovorili o naših kmečkih težavah in potrebah. Mi upamo, da se bo naš slovenski poslanec č. g. Einšpieler potegnil za nas kmete v deželnem zboru.

Iz Podjunske doline. (Volitev.) Poročam vam, kako se je v Velikovcu volilo. Za predsednika volilne komisije so postavili g. župnika Petermana iz St. Vida. Vladni komisar g. Eder je volilce nagovoril najprej po slovensko in potem po nemško; ravno tako g. predsednik Peterman. Volitev je bila mirna. Naši volilci so vsi prišli in nobeden se ni izneveril; od nasprotnikov so trije iz Grebinja izostali. Gosp. Einšpieler je dobil 77, g. Muri 80 glasov. Nasprotna kandidata sta dobila: g. Horner 33, g. Kraut 24 glasov. Vsi smo se čudili, ko je Škocijanski župan nemškutarje volil. Ravno tako so Slovencem fige kazali volilci iz Doberle vasi, iz Libelič in iz Možice. Pa niso nič opravili: naši možje iz Prevalj, Bistrice, Bele, Jezera, Klobasnice, Žitare vesi, St. Vida, Tolstega Vrha, Diekš, Libuč, Blat, Črne, Tinjan, Vovber in drugih krajev so stali trdno kakor skala. Le malo glasov so nemškutarji vjeli, pa še té jim moramo vzeti, da bomo drugo leto zmagali pri volitvi za državni zbor. Notar Čebul ne sme misliti, da bo njegovo kraljestvo v Doberli vesi še dolgo trpelo; tudi tam se bodo slovenski kmetje speli po konci in mu uro navili pri prihodnjih volitvah.

Iz Grebinjske okolice. (Kmečke težave.) Res se nam slabo godi, da nikjer tako. Toča nam je vse pobila; drva in steljo moramo kupovati. Za cesarske davke še nič ne rečem, saj vlada ne more vladati brez denarja. Pa dežela bi morala bolj varčno gospodariti z denarjem, da nam ne bi nakladala tako visokih doklad. Po vrhu moramo pa še drage šole zidati, plačevati šolske kazni itd. Kdo se bo usmilil našega kmeta? Zdaj je že tako hudo, da huje ne more več priti. Upamo tedaj v modrost presvitelega cesarja in prosimo Boga, da bi mu dal pravih svetovalcev na stran, kateri bi se spomnili ubozega kmeta. Naša dva slovenska poslanca č. g. Einšpielerja in Murija pa prosimo, naj bi se v deželnem zboru možko potegnili za nas kmete, da bi se nam olajšalo šolsko breme. V našem kraju mora polovica kmetov priti na nič, če ne bo od nikoder nobene pomoči.

Iz Škocijana. (O volitvi.) Prav žalostni smo, ker smo zvedeli, da sta naš župan in naš učitelj v Velikovcu volila na nemško liberalno stran. Samo g. Krainc se je možaka skazal in je naše volil. Gospodu učitelju Lesjaku se ne čudimo, saj on mora tako plesati, kakor mu drugi godejo. Zato pa ni dobro, take odvisne ljudi voliti za volilne može. Čudimo pa se našemu županu g. Rušu, ki je sicer pameten mož. Kdo ga je tako predelal, da se je začel za nemškutarje poganjati? Naša občina je vsa slovenska; ali ne bi g. Ruš bolje storil, ko bi se potegoval za nas Slovence?! Morda bo vendar spoznal svojo zmoto. Če se pa ne poboljša, ga bomo djali v črne bukve.

Iz Rude. (Nekaj od liberalne šole.) V Velikovcu in v Grebinji bo v kratkem sv. birma. Zato so naš č. g. fajmošter Kikl otrokom naročili, naj pridejo v sredo 6. t. m. v cerkev k izpraševanju iz krščanskega nauka. Sreda je namreč pri nas tisti dan v tednu, ko so otroci šole prosti. Pa kaj stori naš učitelj Stotz? On je otrokom v šoli prepovedal, k izpraševanju priti. (To je nezaslišano! Dopisnik nam piše še več in takih reči, da jih skor ne moremo verjeti. Op. vredn.) Kakor smo slišali, so jo trije naših volilcev v Velikovcu zvili. Le g. Mauchler je volil na slovensko stran; Tempohar je volil nemškutarje; Trampič in Otič (Štame) pa sta volila Hornerja in Murija, tedaj polovičarsko. Če ti trije niso mislili bolje voliti, naj bi bili rajši doma ostali.

Od koroško-štajerske meje. (Nehvaležnost je grda reč), pravimo Slovenci. Slovenci Doljno-dravbrške okolice imamo svojo okrajno sodnijo v Šent-Pavlju in v Plibree. Vsi imamo več ur hodá in to po hudih potih. Slovenci na levem bregu Drave imajo v nemškem Šent-Pavlju zraven še svoje sitnosti in težave tudi zavoljo jezika. Zatorej je naša stara želja in prošnja, da bi se v Doljnem Dravbregu napravila posebna okrajna sodnija. Leta 1882 je deželni odbor predložil to prošnjo deželnemu zboru; gosp. poslanec And. Einšpieler je podpiral to peticijo na vso moč in dokazoval na vse strani, koliko potreba da je, naj se napravi v Doljnem Dravbregu posebna okrajna sodnija. Prošnja je bila odbita, vendar so Dravbržani gosp. Einšpieler-ju poslali za njegov trud zahvalno pismo. Da bi gosp. E. pripravili pri njegovih volilcih ob zaupanje, raztrobentalo se je: Ja! ako bi to prošnjo predložil kak drug, liberalen poslanec, gotovo bi bila ta prošnja uslišana, poslanec E. nič ne opravi v deželnem zboru; čemu ga torej volite?

Leta 1883 je pa ravno to prošnjo vložil v deželnem zboru gosp. poslanec Hock, pa prošnja je bila tudi odbita in še tako, da nihče ni besedice govoril za njo, ne g. Einšpieler, ne g. Hock, ne kdo drug.

Med prosilci so tudi Libeličani, ki so letos same prevejene liberalce volili za volilne može. Od teh nobeden ni dal glasu gosp. Einšpieler-ju. Ako se je gosp. E. s tim zameril Libeličanom, moramo klicati: Bog odpusti jim, saj ne veje, kaj delajo! Morebiti pa so le pijani nemčurskega liberalizma, saj se res v časniku g. Mačnika prav bahačno ponašajo s tim, da so liberalno volili. Po pijanosti pa rada glava boli; vsi verni Slovenci pa se le sramujemo in žalostnega srca gledamo, kako se

nevestna nevera in grda razujzdanost bolj in bolj razširja tudi med nami. Liberalizem bode duhovnike odpravil, saj jih tudi že v naši okolici zmanjkuje. Bog pomagaj.

Iz Ljubljane. V Ljubljanski čitalnici zbrani Slovenci in Hrvatje kličemo „slava!“ in živio!“ koroškimi Slovincem, ki ste se pri volitvah tako možko in krepko držali, da ste zmagali v Velikovcu! Čast in slava pa tudi Rožanom, ki so trdno stali za slovensko stran, čeravno zmagati niso mogli. Še Koroška za Slovence ni izgubljena. Živio gospod Einšpieler in njegovi soborilci!

Iz Admonta na gornjem Štajerskem. (Slovenski delavci.) Tudi tukaj na nemškem Štajerskem se ne manjka Slovencev. To so namreč slovenski delavci, ki pridejo sem dela iskat ter ga tudi najdejo. Slovenski delavci se bolje obnašajo, kakor nemški. Oni radi zahajajo v cerkev. V prostih urah pa tako lepo zapojejo, da se še Nemcem dopade.

Kaj dela politika.

V Koroških mestih so bili voljeni za deželne poslance: v Celovcu župan Jezernik in dr. Hibler (proti Nagelnu); v Velikovcu dr. Luggin; v Volšbergu Herbert-Kerchnawe, v Št. Vidu dr. Grawein (proti dr. Prettnerrju); v Brežah dr. Traun; v Beljaku Ghon; v Špitalu Pichler; v Šmohoru Schnablegger. Liberalni listi povejo o vseh, koliko glasov so dobili, samo o dr. Lugginu molčijo, ker nočejo razglasiti, da je v Velikovcu dobil 44 glasov narodni kandidat dr. Adamič.

Kupčijska zbornica je izvolila dosedajne poslance Hillingerja, Čanavala in Hinterhuberja. Vsi so liberalci. O mestni volitvi v Velikovcu in Pliberku slišimo take reči, da nemškutarjem in liberalcem niso na čast. Morda kaj več o tem spregovorimo prihodnjič. — V Koroškem velikoposestvi so izvoljeni za deželne poslance: Elbl, dr. Erwein, grof Zeno Goes, Leopold pl. Moro, Mühlbacher, baron Poche, vitez Rainer, knez Rosenberg, grof Thurn in dr. Ubl. Konservativni kandidat grof Fugger-Babenhausem je dobil 21 glasov, izvoljenci pa po 67.

Na slovenskem Štajerskem so nemškutarji skozi več mesecv strastno delali, da bi Slovincem vzeli nekaj sedežev v deželnem zboru. Pa vse zaastonj. V Mariboru sta voljena baron Gödel in Radaj, v Celji Miha Vošnjak in dr. Dominkuš, v Brežicah Jerman, v Ptujih Raič, v Ljutomeru Kukovec, v Slov. Gradcu dr. Šuc. Sedež v Brežicah so tedaj nemškutarji zgubili. Toliko je bilo vpitja in rogoviljenja, tako so hoteli delati tiste sulferajne, toliko so ljudi dražili in mamili s šnopsom in lažmi; še pretepe so napravljali; in kaj je konec te komedije? — da so nemčurji povsod tepeni! Za mestno skupino Celjsko priporočajo Slovenci prof. Žolgarja, za Ptujsko pa prof. Kunstka. Bog jima daj zmago in pravičnej stvari! — Nemški konservativci so na gornjem Štajerskem dva sedeža zgubili. Pravijo, da so se fužinarji posebno potegovali za liberalce. (Tedaj je tam, kakor pri nas na Koroškem!) — Iz gorenje Avstrije pa se čuje, da bodo gotovo zmagali katoliški konservativci. Prav je. — Na Kranjskem je

še vedno veliko prepira in kavsa; na Štajerskem je pa sloga, zato pa tam slovenska reč tudi lepo napreduje. — Na Solnograškem so mil. g. kneznadškof spisali pastirsk list na svoje vernike, kjer jih opominjajo, naj volijo v deželni zbor same verne kristjane, ne pa brezverskih liberalcev. — Nemški Pemei delajo še zmirom veliko vriša in hrupa. Ne morejo pozabiti, da so prej celo Avstrijo strahovali, zdaj jim pa še Čehi sami nočejo več pokorni biti. — 1500 Čehov je šlo obiskat Poljske brate v Krakovo. Slovesnost je bila lepa in pristrčna. Nemškutarji pa se jezijo, ker jim je po vodi splavalo upanje, da bi kedaj zamogli zdražbo napraviti med Čehi in Poljaki.

Nemec in Anglež se grdo gledata. Angleži so jezni zato, ker Bismark colnino pobira od angleških izdelkov.

Gospodarske stvari.

Nekaj o mravljah.

Če kako sadno drevo slabo raste in perje rumeni, in če vidijo ljudje prav veliko mravelj po deblu tekati, potem mislijo, da so mravlje škodljive za drevo. To pa ni resnica. Le natanko preišči tako drevo in njegovo perje, pa boš našel vse polno zelenih uši na njem. Te listne uši dajejo od sebe neko sladko vodo, katero mravlje prav rade srkajo. Zato tekajo mravlje za temi ušmi; pa mravlje drevesu niso škodljive, ampak le uši. Te zelene uši se množijo silno hitro. Samica zleže 30 do 40 živih mladičev, in v enem tednu imajo že ti mladiči spet mlade. Če pa te uši s tobakovo vodo pokončaš, boš videl, da mravlje ne pridejo več blizo.

Včasih so pa mravlje prav koristne za drevje. So namreč take sorte gosenice, katerih se mravlje lotijo in jih pokončajo. Če je takih gosenic prav dosti na drevesu ali na vrtu, pojdi s flašo v gojzd ter poišči mravljišče velikih gojzdnih mravelj. S flašo zajameš prav mnogo mravelj, jih pokriješ ter neseš domu, kjer flašo obesiš na drevo in mravlje ven spustiš, ali pa, če so gosenice na vrtu, spustiš mravlje tam. Kjer je več goseničnih dreves, je treba med njimi vrvi napeljati, da mravlje po vrveh (štrikih) lezejo in enega drevesa v drugega in gosenice pokončajo.

Po „p. L.“

Jež jako koristna živalica kmetovalcu.

Mnogim našim kmetovalcem je znano, a mnogim zopet ne, da je jež jako koristna živalica kmetovalcem; zavoljo tega ga hočem na kratkem tukaj opisati. V prirodoslovji štejemo ga med žužkojede, vendar ne moremo tega tako umevati, kakor bi le od tega živel, ampak je tudi druge živali, posebno miši, podgane, hrčke, kače, kuščarje, kebre, mramorje, črve, ogeree itd. Samo v največji sili in lakoti se hrani z rastlinami. Jež je jako koristna ropna žival, ki opravlja svoje delo največ v mraku, ko je vse mirno in tiho. Najljubša hrana so mu miši in lovi jih tako spretno kot mačka. Ako je od katere sovražne živali napaden, zvije se v podobi klopčiča ali kroglice ter se še le odvijje, ko ga v vodo vržemo. Sploh je jako močne in čvrste postave. Proti zimi jako odebeli.

Največa sovražnika sta mu lisica in sova; lisica zgrabi ga za nos in uniči ga, sova mu svoje kremplje v kožo zasadi in ga seboj v zrak odnese.

Jež je razširjen po vsej Evropi, v Rusiji in Švediji prav tako, kakor v deželah okolo sredozemskega morja; njegova korist se povsod več ali manj priznava.

Prebiva posebno rad v gostem grmovju in v starem zidovju. Kedar se zima približuje, napravi si v votlinah in skritih prostorih gnezdo, za katero nanese na svojih bodečih iglah listja in mahú, trdi se tudi, da nosi v svoj brlog raznega sadja.

Kadar nastopi zima, zniža se gorkota njegove krvi na ničlo in tedaj začne svoje zimsko spanje, iz kterega se meseca marca zopet prebudi. Meseca julija in avgusta vrže samica 4 mlade, kateri so jako nježni in občutljivi. Mnogo mladičev pokončajo lisice in druge živali, mnogokrat jih pa veliko od mraza in lakote pogine, prav vsled tega se slabo pomnožava, če tudi so samice precej rodne. Ker smo prepričani, da so ježi kmetovalcem jako koristne živali, zato zaslužijo od nas večjega varstva in oskrbovanja nego do zdaj. (Gosp. List.)

Za poduk in kratek čas.

Narodne pravljice in pesni koroških Slovencev o Turkih in o kralju Matjažu.

(Konec.)

Ko je bil kralj Matjaž umrl, narod ni vrjel, da je res mrtev. Tolažili so se ljudje, da bode zopet prišel, kedar ga bo treba. Pravljica poroča: Kralj Matjaž ni umrl; on še živi s svojo črno vojsko pod neko goro v skalnati votlini. On sedi pri okrogli mizi, okoli mize njegovi junaki, nobeden se ne gane, kakor bi bili okameneli. A kedar se približa polnočna ura, se vzdigne, potegne britko svojo sabljo iz nožnice in začne jo brusiti; isto storijo njegovi vitezi; eno celo uro brusijo sablje, potem jih vteknejo nazaj in zopet navstane tišina. To se zgodi vsako noč. Ko bo pa Matjaževa brada trikrat okoli kamnaste mize prirastla, vstal bo kralj Matjaž s črno vojsko. Pod košato lipo bo zbiral svoje čete in vdaril potem nad sovražnike krščanske vere t. j. nad Turke.

V Šent-Jakobu v rožnem dolu bila je znana pred leti pravljica, da se je kralj Matjaž nekomu prikazal. Pripoveduje se: Korošec peljal je vino iz Vogerskega domu. Nekega dneva se pelje skož gozd brez konca in kraja. Pride z vozom mimo visoke gore. Zagleda kajžico, zidano v skalo, tako da se je komaj videla streha iz skale. Pred durmi vidi stati junaškega viteza, ki je imel sabljo opasano. Ko se mu približa Slovenec, nagovori ga vitez in ga praša: „Prijetelj, ti si iz zvrhnih krajev. Povej mi, ali lezejo še zmirom mravlje na tri gore: na Kristofovo, Magdalensko in Urhovo?“ (Menil je z mravljami romarje). „Dro še lazijo, pa zmirom bolj redko“, odreže se mu koroški voznik. „Povej doma“ nadaljuje vitez „kedar bo vera tako slaba, da nikdo ne pojde več na one tri gore na božjo pot, potem bom jaz prišel s črno vojsko.“ Kdo pa si? ga praša Slovenec. „Jaz sem kralj Matjaž. Stopi bliže in pojdi z menoj k onej hišici, da se sam prepričaš.“ Korošec se mu približa; kralj Matjaž pa reče: „Stopi za me in poglej črez mojo

desno ramo skoz okno v kajžo.“ Uboga ga in mu pogleda črez ramo; kaj pa zagleda? Širno planjavo, po kateri je bilo vse črno oboroženih vojakov in konj; vse je bilo tiho: nikdo se ni ganol; zdelo se mu je, kakor da bi možje in konji spali. „To je moja črna vojska“ pravi kralj Matjaž Slovencu, ki je bil ves začuden. In nató mu še reče: „Še enkrat skoz okno poglej.“ Ko oni zopet pogleda, potegnil je kralj Matjaž svojo sabljo na pol iz nožnice; in glej, črna vojska se je oživela, junaki so vstajali, konji vzdigovali so glave, tresli grive, razgetali in kopáli s podkvami: Kralj Matjaž pa pravi: „Zdaj si videl vse; ne bo več preteklo veliko let, vstal in potegnil bom svojo sabljo. Lahna in mila sapa bo privedla in vse ljudi z eno mislijo navdihnila. Moji junaki bojo zasedli konje in črna vojska se bo vnela za sveto vero. To mu je odkril kralj Matjaž. Nadalje pa pravijo še po Koroškem: Vse, kar je možkega, bo ta čas zagrabilo za orožje, stari in mladi bodo skupaj vrelí, branit sveto vero. Tako hitro pa se bo vse godilo, da še časa ne bo nikdo imel, da bi se spreoblekel, temveč vsakdo bo hitel v istej obleki, katero bo ravno na sebi imel. In toliko pravovernih kristjanov se bo zbralo, da bo vojska čisto kratko trajala, samo tako dolgo, dokler človek tri hlebe kruha sne. In če bo komu tretji hleb iz roke padel, mu poreče sosed: „Brater, pusti ga, naj leži; saj imaš z dvema hleboma zadosti.“ Tako hitro bodo kristjani vrage premagali!

Smešničar.

Letopernik: Zakaj pa ti ne greš z nami v čitalnico? Ali ti mar žena ni dala ključa od veže?

Strahomernik: Ključ je že dala, pa denarja ne.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Rojstni dan svitlega cesarja praznoval se je tudi v Celovcu z navadno slovesnostjo. Mil. g. knezoškof so brali veliko mašo v stolni cerkvi sv. Petra in Pavla. Dosluženi vojaki pa so z godbo marširali po mestu. — Za zidanje šole v Domčalah so svitli cesar blagovolili podariti 300 gld. — V Celovcu so se na praznik Velike Gospojnice skušali pevci; dva dni pozneje pa veslači na Vrbskem jezeru. Med pevskimi zbori so dobili prvo darilo Borovljanci, vsak po en briljanten prstan v vrednosti 50 gld. Med veslači je bil zmagonosen klub „Nautilus“. — Plemenski junci (biki) se bodo z darili obdarovali dne 15. sept. v Št. Vidu, 20. sept. v Svincu, 23. sept. v Št. Andražu, v Pliberku še dan ni naznanjen, 9. okt. v Šmohoru, 20. okt. v Rožaku. — V Črni se je mudil te dni gosp. deželni predsednik. — V Vrbskem jezeru je utonil neki kmet, ko je ribe lovil. — V Celovcu je bila na Veliko Gospojnico huda nevihta. V mestu je na treh krajih strela udarila. Okoli Vetrinja pa je toča pobila. — Med civilisti in ulanci je bil tepež na Velikovškem predmestju v Celovcu. Eden iz ulancev je potegnil sabljo in nekega civilista na roki ranil. — Znanemu slepemu beraču je vlak pri Št. Rupertu pod Celovcem obe nogi odrezal. — Velikovčani bodo vzeli 20.000

gld. na posodo, da bodo vodo v mesto napeljali. Nekteri meščani so se pritožili zoper ta sklep, pa deželni odbor je pritožbo zavrgel in posojilo dovolil. V Krivivri so napravili pošto. —

Na Kranjskem. Tour in retour karte (vožnja tje in nazaj) dobivale se bodo odslej po nižjani ceni tudi na južni železnici med Ljubljano in Trstom. — „Dubovno pastirstvo“ se imenuje knjiga, ki jo je spisal za slovenske bogoslovce in mešnike č. g. prof. A. Zupančič v Ljubljani. Knjiga se dobi v katoliški bukvarni v Ljubljani za 1 gld. 20 kr. — Sliši se, da se bo šolska mladina v Ljubljani še tako dolgo ponemčevala, dokler se ne napravite v mestu dve nemški šoli. — Slovenski zgodovinar gosp. Fr. Šumi prosi podpore za njegov znanstveni časopis „Archiv für Heimatkunde“ Naročnina stane na leto 3 gld. 15 kr. Priporočamo ta potrebni, znanstveni časnik vsem prijateljem slovenskega zgodovinoznanstva.

* (Banka „Slavija“) razpošilja ravnokar svoje računsko poročilo za leto 1883. Iz tega poročila je razvidno, da je imela 1,921.110 gld. 75 kr. dohodkov! da je koncem leta ostalo členom čistega dobička 65.001 gld. 42 kr. in da je premoženje njeno narastlo na 6,093.964 gld. 32 kr. Število členov znašalo je leta 1883 209.417 in glavna blagajnica v Pragi prejela je od njih naravnost 147.645 poštnih nakaznic, torej razmerno po 405 na dan. Za škode plačala je banka „Slavija“ doslé 7,989041 gld. 50 kr. Gotovo lep uspeh!

* (Matičarjem v opomin in pojasnilo.) Podpisani odbor „Matiče Slovenske“ je določil v svojej 62. seji kot konečni obrok za vplačevanje letošnje udnine dan 1. junija. Ker je tedaj omenjeni obrok že davno potekel in ker je število onih letnikov, ki so udnino Matici letos že poslali v kljub temu neprimerno nizko, opozorja odbor vse dosedanje letnike, ki letošnje udnine še niso plačali, naj blagovole to v kratkem storiti, oziroma naj javijo svoj izstop, če jih ni več volja, društveniki biti. Posebno pa pozivlje poverjenike, naj bi blagovolili zaostale letnike svojega poverjeniškega okraja opomniti, da udnino skoro vplačajo, ter ob enem delovati na to, da pristopijo društvu novi udje. Čim rednejše je vplačevanje letnine, tem lažje je tudi odboru zadovoljiti društvenike, tem preje lahko dobe društvene knjige. Če društveniki tolikrat povdarjajo, da je, kar odbor sam tudi rad priznava, že skrajni čas, da se jamejo društvene knjige redno in pravočasno razpošiljati, naj tudi oni odboru, ki se resno trudi, po svojej moči ustrezati njihovim zahtevam, ne delajo težav in ovir z nerednim vplačevanjem. Več Matičarjev je želelo pojasniti zaradi letošnje udnine. Bodi jim povedano, da znaša letošnja udnina, kot za druge leta 2 gld. Vprašanje povišanja z 2 na 3 gld. se je pač obširno pretresalo v zadnjem času v občnih zborih, odborovih in odsekovih sejah, vendar se je konečno sklenilo, da ostane stvar še pri starem. Sicer bi bilo pa povišanje, če bi bil nasvet tudi obveljal, itak imelo veljavo še le za prihodnje leto. Odbor.

Na Štajerskem. Urednik „Slov. Gospodarja“, neustrašeni rodoljub g. dr. Gregorec je bil na ječo obsojen od Celjskih porotnikov. Tožil ga je dr. Glančnik (urednik „Kmetškega prijatelja“) v imenu tistega učitelja Henkerja v Prevaljah, ki ga Prevaljci še dobro pomnijo. Tudi celjska „vah-

tarca“ je imela pravdo, pa njo so porotniki enoglasno oprostili, kakor so vrlaga „Gospodarja“ enoglasno obsodili. — V Velenji hočejo napraviti „sokolsko društvo“ za šaleško dolino. Prav je! — Skupno veselico so napravili slovenski študentje v Sevnici. Živeli! — Žandarski narednik g. Črnič je dobil srebrni križec. —

Na Primorskem. Veteranci goriške grofije napravili so veselico v Mirnu, namesto v Gorici, ker je med Slovenci za zvestega Avstrijanca bolj prijetno in domače, kakor med lahoni. — V Vipolzah so napravili godbo. — V Škabrijelu ukradena sta dva vola. — Goriški Slovenci se vrlo gibljejo. Najbolj pametno je pa to, da hočejo napraviti lastne prodajalnice, da ne bo treba denarja nositi tistim lahomom, ki „ščava“ toliko zaničujejo. „Svoji k svojim!“ bodi naše geslo.

Druge avstrijske dežele: V Lincu je nek bogatin zapustil 50.000 gld. za študente. Pristavil pa je, da se s tem denarjem smejo podpisati samo nemški študenti. Naj bi tudi Slovenci skrbeli v prvi vrsti le za svoje ljudi! —

Tuje dežele: Pogreznilo se je mesto Norwich. Ker se je zemlja počasi udirala, imeli so prebivalci še toliko časa, da se zbežali. Hiše pa so se vse vdrle, le dimniki gledajo še iz zemlje. — V Monakovem (München na Bavarskem) je bilo na pošti ukradenih 140.000 mark (okoli 80.000 gld.) — Zdaj po leti zmrznila sta dva kmeta na planini med Švico in Avstrijo. — Neki francoski zdravnik je iznašel, da se morajo psom kože staviti, potem se jih pasja steklina ne prime.

Drobtince. Kofé je v nevarnosti! Na kofetovih drevesih se širi peresna bolezen, ki je na Javi pokončala že velike nasade. Če ni od špekulantov izmišljeno? — Koliko piva (ola) se na Koroškem skuha? Vseh olarn (pivovarn) je na Koroškem 97, piva se skuha 120.334 hektolitrov na leto, in davka plačajo pivovarji 233.500 gld. — Največe orglje so v mestu Garden na Angležkem. Imajo namreč 115 registrov in 7252 piščalk. — Koliko ima človek las na glavi? Neki Anglež jih je preštel in našel 127.820. — Kako starost dočakajo ribe? Cesar Mikoslav II. je spustil v svoj ribnik (bajer) ščuko l. 1230 in jej dal zlati obroček z napisom, kdaj jo je v ribnik spustil. To ribo s tem zlatim obročkom so potem vjeli l. 1497. Živela je tedaj v ribniku 267 let. Dolga je bila 19 čevljev in tehtala je 350 funtov. — Papirja se naredi v 3985 tovarnah (fabrikah) na celem svetu 952 milijonov kil. Vsako leto porabi 1 Anglež 11½ funtov papirja, 1 Amerikanec 10, 1 Nemeč 8, 1 Francoz 8½, 1 Avstrijanec 3½, 1 Rus 1 funt papirja. — Visoka starost. V mestu Skutari je umrl neki Turek 135 let star. Doživel je 12 turških cesarjev. — Velika tatvina. V Milani na Laškem so nekemu trgovcu ukradli biserov za 160.000 gld. Kdor za tata zve, dobi 25.000 gold. plačila. — Pokončevanje tičev na Laškem. Znano je, da so ljube tičice najboljše prijateljice kmeta, ker mu pokončavajo različni mrčes: gosenice, muhe, črve, kebre, metulje itd. Na jesen pa se podajo tiče v velikih tropah v gorke kraje. Na Laškem počivajo. Ko tam vse utrujene na tla počenejo, pridejo Lahji z mrežami, palicami, puškami in drugim orodjem, ter ubogih tičic na tavžente polovijo in

pobijejo. Tako so samih prepelice v enem tednu polovili 800.000 z mrežami. — Ljudje po veri. Na svetu je 1445 milijonov ljudi. Po veri jih je katoličanov 212 milijonov, protestantov (luterancev) 124 milj., starovercev 84 milj., turške vere 200 milj., judov 7 milj., braminov 163 milj., budistov 7 milj., sintoistov 36 milj., Konfucijeve vere (na Kitajskem) 280 milj., poganov (ki molijo mnogo bogov, med njimi tudi nektare živali) pa je še 230 milijonov. — Medved na sprehodu. Ne davno si je velik medved kosmatinec namenil ogledati mesto Tiflis ter je zato okoli enajstih po noči prihomatal naravnost v glavne ulice starega mesta. Ljudi, kateri niso pričakovali tako nenadnega gosta, polotil se je grozen strah: policaji so piskali, krčmarji zapirali svoje gostilnice, in vse je bežalo, kamor je moglo. Medved pa se ni za to prav nič zmenil, ampak glasno godrnjaje se je mirno dalje sprehajal. Prišedši na desni breg Kure čez most artabarski, potrgal je napise in znamenja — ki mu menda ravno niso bila po godu — iznad nekterih prodajalnic, potem pa je krenil k branjevem pogledat, kako sadje prodajajo. Ž njim je bil še dosti zadovoljen, kajti pojedel ga je precej, ne da bi bil vprašal, koliko stane. — Na daljnem svojem sprehodu je našel na „Sionskej“ spečega vratarja na klopi pred hišo. Z izdatno zaušnico ga je spomnil njegove dolžnosti. „Na Ančinskej“ mu je prišlo nasproti deset policajev z golimi sabljami, ali medved jim je na mah izginil. — Sedaj so začeli iskati ubežnika; izpustili so pse, poklicali stražnike s svetilnicami. Konečno so ga vender našli na nekem gnojišču in so začeli vanj streljati z vseh strani, dokler se konečno ni zgrudil ranjen na tla. — Samomori. Človek nema pravice, da bi si sam življenje vzeml, ker si ga tudi sam ni dal. Odkar pa je čedalje menj vere med ljudmi, menj udanosti v Božjo voljo in menj zaupanja v Njegovo pomoč, množijo se tudi samomori, posebno po liberalnih mestih. Na Dunaji se jih vsako leto okoli 250 umori, v Londonu 352, v Novem Jorku 152, v Berlinu 310, v Lipsiji 84, v Vratislavi 91, v Trstu do 100 itd. Po številu ljudstva primerno največ samomorov je v Lipsiji, kjer je največja posvetna učenost!

Jožef Mišic puškar v Borovljah (Ferlach, Kärnten) Naznanja vsem lovčcem in strelcem po Slovenskem, da izdeluje in prodaja vsakovrstne puške, vse dobro preskušene, po nizkih cenah.

Jurjev koledar. Kdor želi imeti pratiko za prihodnje leto 1885 in se hoče zraven še prav smejeti, naj se naroči na Jurjev koledar, ki bo poln muh in šal, izide mesca decembra, ter bo veljal 50 kr. Dopisi na „Jurja s pušo“ v Trstu!

Hiša na prodaj na živinskem trgu, s fužino in mlinom na dva para kamnov, dve izbi in dve obokane (velbane) kleti, vse pod eno streho, pripravno tudi za štacuno in za vsako rokodelstvo, tudi nekoliko zem-

ljišča, je v Železni Kapli. Več pové And. Gašperin v Železni Kapli.

Loterijske srečke

od 16. avgusta.

Line	41	83	79	60	50
Trst	28	85	16	55	45

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	
Pšenica . . .	3 40	3 60	3 60	3 66	3 95	3 75	4 10	3 89								
Rž	2 96	2 90	3 —	3 29	2 72	3 25	3 20	3 3								
Ječmen	2 44	2 70	2 39	2 92	2 45	—	2 70	2 59								
Ajda	2 86	3 70	3 —	3 17	—	—	2 80	2 86								
Oves	1 75	1 90	1 70	1 95	1 60	2 15	1 70	1 78								
Proso	—	—	3 20	—	—	—	—	—								
Pšeno	5 15	—	5 50	5 86	—	—	5 40	5 37								
Turšica	2 92	3 70	2 90	3 17	2 15	3 85	2 90	3 3								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fižol bel	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—								

Na birne se plača v Celovci pšenica po 5 gl. 44 kr. rež 4 gld. 74 kr., ječmen 3 gld. 90 kr., ajda 4 gld. 57 kr., oves 2 gld. 80 kr., pšeno (kaša) 8 gld. 24 kr., turšica 4 gld. 67 kr. — Ječmen je močno padel, nekoliko tudi pšenica in kaša; rž in turšica pa ste se podražili. — Maslo je v Celovci po 1 gld., 5 kr., puter 98 kr. špoh frišen 76 kr., prekajen 84 kr., mast 80 kr. kilo. — Seno je od 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 30 kr., slama od 1 gld. 40 kr., do 1 gld. 70 kr. 100 kil.

V tretjič pridejo na dražbo:

27 avg. Filip Puščeva kmetija v Žabnicah, cenjena 1095 gld., pri okr. sodniji v Trbižu.

30. avg. Kmetija Ulzhube v Eisdorfu, cenjena 3700 gld., pri okr. sodn. v Št. Pavlu.

1. sept. Holzbauerjeva kmetija v Št. Martinu, pri okr. sodn. v Št. Pavlu.

9. sept. Messnerjeva kmetija v Weinbergu, cenjena 2257 gld., pri okr. sodn. v Št. Pavlu.

10. sept. Kmetija Wölbhube v Rabensteinu, pri okr. sodn. v Št. Pavlu.

15. sept. Hiša Reze Tomanič v Celovcu, Velikovoško predm. 33, cenjena 6823 gld., pri dež. sod. v Celovcu.

Živinski sejmi na Koroškem meseca septembra.

1. v Ladingu, Pliberku, Kapli, Scheiflingu. 9. pri Jezeru, na Blatnici, Liesingu, Lieseregg. 15. v Št. Jakobu v Rožu, Sovodji, Trebnem, na Mostiču, v Št. Štefanu na Zili. 17. v Beljaku. 18. v Rennwegu. 20. v Sovodnji (Gmünd). 22. v Velikovecu, spodnjem Dravbregu, na Zgornji Beli, v Doljah pri Kočanah, na Muti (Mauten), v Grabštanji. 23. v Zarijah (Arriah). 24. v Doljah (Döllach). 27. v Višpriyah. 29. v Št. Pavlu, Šmihelu pri Pliberci, Št. Vidu, Rožaku, Svineu in Motnici.